

NOG EENS DE "GARDE CIVIQUE"

In zijn, helaas door zijn dood, afgebroken serie over de Burgerlijke Wacht had onze vriend Roger Van Aerde het over de gebeurtenissen in 1831 toen de Hollandse troepen onze grens overstaken. (Gh. Tyd. 1994 - Nr. 1 - p. 23 e.v.) Toch merkwaardig hoe zo een artikeltje documenten aan de oppervlakte kan doen verschijnen die men al lang verloren achtte.

*Wij ontvingen verleden jaar van ons lid de Heer Leopold Geerinckx een brief. Deze kranige 80-jarige is de zoon van Leopold Geerinckx die tot aan zijn dood in 1929 Korpsoverste was van het 1e Artillerie Regiment. Deze laatste was de zoon van Charles Geerinckx, die de zoon was van **Frédéricq Geerinckx**. Het gaat dus over de overgrootvader van ons lid en, stel u voor, die heeft als korpsoverste van het 4e Legioen van de Gentse Burgerwacht de gevechten meege-maakt nabij Maldegem.*

De Heer Geerinckx heeft ons een heel dossier opgestuurd met een 11-tal fotocopies van officiële stukken. Wij deponeren ze in ons Documentatiecentrum waar geïnteresseerden ze kunnen inkijken.

Wij willen hier graag het verslag publiceren dat Frédéricq Geeraerts opstelde op 24 augustus 1831 nopens de gevechten. Dit verslag werd vanzelfsprekend opgesteld in het Frans, maar het werd vertaald door ons lid.

Omstandig en Uitgebreid Verslag van ondergetekende Majoor-Bevelhebber van de, in Maldegem gestationeerde troepen, betreffende de gebeurtenissen van de Veldtocht.

Het voorval van 3 Augustus, waarbij onze troepen onverwachts aangevallen werden door een overmacht van vijandelijke krachten, werd U gemeld door de Heer Kapitein SOTTEAU, ten tijde Bevelhebber te Maldegem. Ik heb het nodig geoordeeld daaraan te herinneren en het dubbel van zijn verslag dat U werd toegestuurd, bij het mijne te voegen.

Wanneer ik, de 4de van deze maand, het bevel heb genomen, hadden we geen kanonnen. Ik heb de wens uitgedrukt er een te bekomen. Een stuk veldgeschut van 6" met ammunitie, werd mij op 5 Augustus vanuit Brugge gezonden, onder het bevel van de heer Kapitein VERMEULEN, met elf kanonnières.

De 9de dito, werd hij met zijn stuk teruggeroepen door het Hoger Bevel en verliet Maldegem de 10de, om 4 uur 's morgens, met bestemming Damme.

Op 9 Augustus kwamen twee stukken veldgeschut van 6" toe te Maldegem met een geladen munitiewagen, onder het bevel van de Onderluitenant VAN DUNGELHOEFF, met een detachement van 28 Onder-Officieren en Kanonnières van de 4de Kompagnie van het 1ste Regiment Artillerie.

Loos alarm vanwege de vijand, kleine schermutselingen, zelfs aanvallen met evenwaardige macht, hebben dikwijls plaats gevonden, zowel te Middelburg

als aan onze voorposten vóór Maldegem en waar onze troepen bewezen hebben, door ze (de vijandelijke macht) terug te drijven tot onder de loop van het kanon van Aardenburg, dat ze niet vreesden tot erg handgemeen over te gaan; dit allemaal zonder enig verlies aan onze zijde.

Daar de vijand over verschillende stukken veldgeschut beschikte waarmee hij ons soms kwam verontrusten, gaf ik opdracht aan Kapitein SOTTEAU van de Grenadiers, om met een peloton samengesteld uit Grenadiers, enkele nieuw aangekomen soldaten en vergezeld van 20 burgers voorzien van schoppen en houwelen, op een afstand van 3 tot 400 m. van Aardenburg, op de steenweg ter hoogte van een dijk, een grote geul te graven. De vijand, ervan verwittigd, beschoot ze met kanonballen en één van de soldaten werd ongelukkiglijk getroffen en zijn rechter been verbrijzeld. Dit werd ondertussen afgezet. Ondanks deze beschieting werd onze onderneming, zonder verdere tegenslag, tot een goed einde gebracht.

Na verschillende maal door de vijand verontrust te zijn geweest vóór het dorp Eede, de 8ste Augustus tengevolge van een kleine schermutseling waarbij wij hem teruggedreven tot over zijne barrikade, deed ik mijn voorpost optrekken tot in 't midden van 't dorp ter hoogte van onze eerste versperring die zich rechts van voornoemd dorp bevindt, vóór Strobrugge, op de grote weg naar Aardenburg. Deze voorzorgsmaatregel werd nodig geoordeeld om langs deze zijde niet afgesneden te worden. Geen andere daad van inbezitneming heeft in het vermelde dorp (Eede) plaats gevonden.

De 10de Augustus hebben onze troepen, zowel deze van Maldegem als van Middelburg, vrij hevige en herhaalde aanvallen op gans de lijn, vanwege een overmacht die men schat op 5 à 600 man, ondersteund door twee stukken geschut, moeten ondergaan; en dit gedurende verschillende uren. De vijand heeft verscheidene doden en gewonden gehad. Twee Tirailleurs van Middelburg hebben, de éne zijn "shako" (militair hoofddeksel) doorboord door een kogel, de andere zijn rugzak met zijn gerief voor de helft weggerukt door een kanonbal. Een vrijschutter werd licht gekwetst aan het linker been door een splinter hout die voortkwam van een meubelstuk van een huis dat door een obus werd getroffen. Uiteindelijk, lijk per mirakel, hebben we geen enkel gevoelig verlies te betreuren gehad. Alle officieren en manschappen, bijna zonder uitzondering, hebben zich goed gedragen.

Aanval van 11de Augustus op Strobrugge.

De vijand liet zijn inzichten kennen door, uit de verte, kanonschoten af te vuren. Eerst buiten bereik, dan in de nabijheid van onze voorpost begon het geweervuur van weerszijden rond 7 1/2 uur 's morgens. De zaak werd ernstiger tussen 8 en 9 uur, wanneer de vijand optrekkend met drie kolonnen, de éne langs de grote baan van Aardenburg naar Strobrugge met drie stukken veldgeschut (met een deel van deze troep hield hij, al schietend, de in Middelburg gedetacheerde tirailleurs op afstand, de andere langs de BIEZEM met een

kanon en de derde, de sterkste, langs het dorp EEDE met twee stukken veldgeschut.

Onze troepen hebben aan deze aanvallen van de vijand weerstand geboden gedurende verschillende uren, ondanks het schroot, de kanonballen en de hagel van kogels die hij afvuurde. De kleine verschansingen waarachter onze soldaten zich beschut hadden, de huizen vóór EEDE en vóór de brug van STROBRUGGE van waaruit wij ze door de ramen beschoten, hebben uitzonderlijk goede dienst gedaan.

Hier kan ik niet anders dan het moedige gedrag, waarvan ik getuige ben geweest, van Kapitein GERADON loven; zijn koelbloedigheid is bewonderenswaardig; overal waar de vijand opdook vloog hij er heen met zijn mannen, om hem te verjagen, zoniet tegen te houden. Hij heeft uitmuntende diensten bewezen in de loop van deze dag. Eerste en laatste bij de gevechten, is deze man lof- en beloningswaardig. Ik leg het voor aan uw welwillende beoordeling, Mijn Kolonel.

Om 10 uur, met reservetroepen die de vijand had laten aanrukken om zich bij de eerste te voegen, bedroeg zijn sterkte 2 tot 3000 man, terwijl wij daar slechts tegenover konden stellen de Compagnie Grenadiers van het 2de Bataljon met haar rekruten: 150 man, 33 manschappen van de Compagnie Voltigeurs, 75 man losse Tirailleurs, 125 man ongeveer van de Burgerwacht van Gent en Kortrijk, enkele mannen van de Burgerwacht van Maldegem en 18 man van het Vrijkorps van deze laatste gemeente, samen 420 man. De rest van de Burgerwacht was gevlucht.

Voor zo'n overmacht zijn wij tot aftocht gedwongen geweest en verplicht onze posten en onze verschansingen te verlaten, echter niet zonder gevoelige verliezen aan doden en gewonden toe te brengen aan de vijand, want iedere boom was voor onze soldaten een dekking en ik beweer dat iedere voet terrein moedig betwist is geweest door de onzen en duur betaald door de vijand.

Wij hadden pas 10 kanonschoten afgevuurd met een van onze stukken van 6" gericht op de plek vóór de Strooienbrug om de weg naar Aardenburg te bestrijken en waar de vijand krachtig kwam opdagen met drie stukken veldgeschut, toen de draagas brak. Deze ongelukkige tegenslag is ons bijna zeer schadelijk geweest en het is alleen te wijten aan de dapperheid van onze officieren en manschappen dat wij nadien nog zolang de post van Strobrugge hebben kunnen bezetten. 't Is grotendeels te danken aan de talloze inspanningen en de moed van de Onderluitenant van de artillerie VAN DUNGELHOEFF en de dapperheid van zijn kanonniërs dat wij dit stuk hebben kunnen behouden. Verder hebben deze officier en zijn manschappen zich steeds goed gedragen. Vooraleer zich terug te trekken heeft de vijand alles geplunderd en kapotgeslagen wat zich in de huizen van Strobrugge en vóór het dorp van EEDE bevond. Hij heeft veel enorme bomen afgezaagd en daarmee, mede met het feit dat hij al onze verschansingen vernield had, heeft hij de wegen versperd; deze zijn

opgeruimd zodra wij onze post van Strobrugge hernomen hebben rond 1u 1/2 van de namiddag.

Wij hebben in totaal 4 doden en 29 gekwetsten gehad; tussen de slachtoffers bevindt zich de moedige Sergeant-Majoor van de Tirailleurs, die, na dapper gevochten te hebben vóór EEDE gedurende drie uur een kogel dwars door de schedel heeft gekregen. Twee kanonniërs hebben ook het leven verloren vóór de Strooienbrug. De Kapitein FRANCOIS DE MUNCK van de Maldegemse Burgerwacht is dodelijk gekwetst geworden. Hij heeft zich heldhaftig gedragen; hij werd de buik opengereten en de linker hand afgerukt, overgebracht naar Brugge, is hij er vandaag overleden.

De stem van de bevelhebbers van de Burgerwacht van Gent en Kortrijk is onmachtig geweest om de vluchters te doen stoppen. Ze zijn in Eeklo aangekomen, met gekruiste bajonet; daar zijn ze aangehouden geworden en opgesloten.

De Adjudant onderofficier VAN CAMPEN van het 1ste Bataljon van de Burgerwacht van Gent en de genaamde VAN BUGGENHOUT Jean Adrien van de 2de Compagnie van hetzelfde Bataljon hebben zich ten zeerste onderscheiden. De eerste werd gekwetst aan de linker arm, hij heet VAN CAMPEN. Ik moet ook bijzonder vermelden Mr. de Kapitein LAMY du FIOGAY; hij heeft zich de eerbare titel van dapper man waardig getoond; 't is een oud militair en is ons van groot nut geweest, hij werd licht aan het rechterbeen gewond.

Kolonel COPPENS heeft alles gedaan wat in zijn macht lag om de wanordelijke vlucht te beletten. Het Bataljon van Kortrijk was het eerste en 't is dit Bataljon dat het eerst begeven heeft. Mr. de Kapitein LOSSON, bevelhebber van de 3de Compagnie van het 1ste Bataljon der Vrijeschutters heeft zich dapper gedragen. Zijn manschappen hebben hun plicht gedaan.

Alle officieren van de Linietroepen onder mijn bevel hebben volledig hun opdracht vervuld en ik vermeld in het bijzonder de dapperheid, de moed en de tegenwoordigheid van geest van de HH. Kapiteinen SOTTEAU & GERADON, maar vooral deze laatste. De 12de Augustus nog tijdens een alarm is hij tot vóór het dorp van EEDE doorgedrongen met een snelheid waartoe hij alleen bekwaam is; ondanks mijn spoed had ik hem reeds op onze laatst post gevonden.

De officieren van de Genie werken zonder onderbreking; hun bedrijvigheid is lovenswaardig. Het Bestuur van de Gemeente Maldegem verdient eervol vermeld te worden in 't bijzonder de dappere Burgemeester Mr. DAMERS die in alle omstandigheden een moed en een wilskracht, boven alle lof heeft ontplooid. Zijn vaderlandsliefde vergroot nog zijn waardigheid. De brave inwoners van deze Gemeente hebben ons ook bijgestaan zoveel het hen mogelijk was.

Bijzondere nota betreffende de officieren.

Daar ik slechts gunstige beoordelingen kan uiten, over de ijver en de vader-

lands liefde van de officieren onder mijn bevel tijdens de duur van de Campagne, beperk ik er mij toe hun naam en rang te vermelden:

SOTTEAU Kapitein, bevelvoerder van de Grenadiers 2de Bataljon

GERADON Kapitein, bevelvoerder van de Voltigeurs 2de Bataljon

FELSER, Luitenant van de Grenadiers

VAN ALLEMEERSCH, Luitenant van de Voltigeurs

VANDER VLIET, Onderluitenant-Kwartiermeester

De zuster van de Gemeente Secretaris van MALDEGEM, gevestigd te Aardenburg, naar Maldegem gekomen voor zaken voor een paar dagen heeft hem verteld dat, op 11 Augustus er 6000 man te Aardenburg verzameld waren, met 16 stukken veldgeschut, met 40 aangespannen en geladen wagens, waarvan verscheidene met bussels stro en dat in de stad het gerucht de ronde deed dat deze troepen Maldegem zouden innemen en dat deze gemeente zou overgeleverd worden aan plundering.

De vijandelijke troepen waren als volgt ingedeeld:

Twee duizend man gespreid tussen Sluis-Aardenburg en Ste-Kruis

Duizend man als reserve te Aardenburg

en de drie duizend overblijvende verdeeld in drie kolonnen die zouden optrekken naar Maldegem met 6 stukken veldgeschut.

Een deel van de reserve hield ons troependetachment van Middelburg onder schot. Dit kan niet in twijfel getrokken worden.

(get.) Fr. Geerinckx
Majoor
